

CODI ASSIGNATURA
TÍTOL ASSIGNATURA
TIPUS ASSIGNATURA
PROFESSORS/RES

22123
PREHISTORIA I
TRONCAL TITULACIÓ
R. MORA
PR. CONCURS
PRIMER QUADRIMESTRE
1, 2
5

N. CRÈDITS 6

CALENDARI
GRUPS
CRÈDITS TEÒRICS

CRÈDITS PRÀCTICS 1

OBJECTIUS

- L'assignatura de Prehistòria I pretén donar una visió general de la història de la Humanitat, des de llurs orígens fins a les primeres economies agrícoles.
- Donar les bases sobre les que es sustenta l'evolució del gènere Homo: conceptes biològics i culturals.
- Sensibilitzar a l'estudiant dels criteris que defineixen als grups humans, així com de les diverses formes en que s'organitzen social i econòmicament.

TEMES

- 1.- El concepte d'Història, Prehistòria, Arqueologia i Antropologia: Corrents de pensament i plantejaments teòrics.
- 2.- Els Orígens de la Humanitat. La concepció del gènere HOMO al llarg de la Història. Com hem d'aproximar-nos a l'estudi de l'Ésser Humà: el concepte d'espècie, mamífer, primat i Homínid.
- 3.- Els protagonistes de l'evolució: *Aegyptopithecus*, *Dryopithecus*, *Proconsul*, *Kenyapithecus*, *Ramapithecus*, *Sivapithecus*, *Gigantopithecus*.
- 4.- El continent africà entre 10 i 3 M.a.: Homínids i Pànids. Filiació entre Homo, Ximpanzé i Goril·la. Anatomia comparada i biologia molecular.
- 5.- Una adaptació bàsica: la locomoció bípeda. Modificacions anatòmiques que es produeixen. Hipòtesi sobre l'origen del bipedisme: per què i per a què?
- 6.- Dades que coneixem sobre l'evolució: Registre fòssil: geologia i restes. *Australopithecus*: Significat Evolutiu a l'Est i al Sud d'Àfrica. *Australopithecus*: *Afarensis* i *Africanus*. *Paranthropus*: *Aethiopicus*, *Robustus* y *Boisie*.
- 7.- Condicions paleoclimàtiques: Àfrica de l'Est i Sud. Relacions filogenètiques que s'estableixen.
- 8.- Els primers homínids i el seu comportament socio-econòmic: La indústria Osteodontoqueràtica, cacera i agressivitat, l'etologia: Els ximpanzés i els seus ensenyaments.
- 9.- L'Homo Habilis: ¿Què és la natura humana?: Medi històric, Patrimoni Cultural i Transmissió de coneixement. Adaptacions extrasomàtiques. Tecnologia i Teologia.
- 10.- L'Olduvaia: Registre fòssil a Olduvai i Koobi Fora. Comportament socio-econòmic de l'Habilis. Tecnologia, Assentaments i Alimentació.
- 11.- L'Homo Erectus: l'expansió pel Vell Món. Anatomia i innovacions. Els Erectus arcaics. Àfrica i Orient Llunyà. Els Erectus moderns: la instal·lació a Europa. Problemàtica taxonòmica.
- 12.- Les proves fòssils de les primeres ocupacions al continent Euroasiàtic: Dmanisi i Atapuerca. Estratègies econòmiques i socials en un món canviant.

- 13.- La transició cap a l'Homo sapiens. El model monogenètic i el model multirregional. La seva contrastació amb el registre fòssil: Erectus, Neandertal i Modern. Filogenia, cronologia i distribució.
- 14.- L'Homo de Neandertal i la seva anatomia: un exemple d'especialització al medi ambient. Innovacions tecnològiques, estratègies econòmiques i manifestacions simbòliques. La desaparició del Neandertal: hipòtesis i problemàtica.
- 15.- L'Homo modern. Llegat cultural: art i tecnologia (indústria, enterraments, seriació cronocultural). Un món complex: organització social i econòmica.
- 16.- La implantació de l'Homo Modern fora d'Àfrica: Europa, Àsia, Oceania i Amèrica. Estratègies adaptatives i formes de vida.
- 17.- Característiques generals del poblament del continent americà. Els complexos Clovis, Folsom i Goshen. Els caçadors de bisons: Els paleoindis. Transició cap a les societats productores.
- 18.- Els últims caçadors: Paleolític Superior Final, Mesolític i Neolític: Ruptura o continuïtat.
- 19.- Orígens dels Neolític: problemàtica sobre el desenvolupament de l'economia de producció. El concepte de Neolític. Problemàtica sobre el seu enquadrament cronològic i definició.
- 20.- El pas d'una economia depredadora a una economia de producció. El concepte de domesticació de plantes i animals. Innovacions tecnològiques.
- 21.- La sedentarització. Problemàtica al voltant de la relació establerta entre economia de producció i immobilitat. Patrons d'assentament. Producció d'excedents alimentaris: Emmagatzemament i distribució. Pautes d'enterrament.

PRÀCTIQUES

Es faran dos mòduls pràctics:

- 1.- El temps a la Prehistòria: Datacions absolutes i relatives
La reconstrucció del paleoambient
- 2.- Sortida de camp

BIBLIOGRAFÍA

BINANT, P.: La Prehistoire de la Mort. Editions Errance. Paris 1991.

BINFORD, L.R.: En busca del pasado. Ed. Crítica, Barcelona 1988

BURENHULT, G. (Ed.). El amanecer de la humanidad. Los primeros humanos. Ed. Debate-Círculo de Lectores. vol. 1. Barcelona 1994.

BURENHULT, G. (Ed.). Más allá de África. Las primeras migraciones. Ed. Debate-Círculo de Lectores. Vol. 2. Barcelona 1994.

- BURENHULT, G. (Ed.). De la Piedra al Bronce. Cazadores, recolectores en Europa, África y Oriente Medio. Ed. Debate-Círculo de Lectores. Vol. 3. Barcelona 1994.
- BURENHULT, G. (Ed.). Pueblos de la edad de piedra. Exploradores y agricultores de Asia, América y Pacífico. Ed. Debate-Círculo de Lectores. Vol. 4. Barcelona 1995.
- CAIRD, R.: Hombre mono: La historia de la evolución humana. Encuentro editorial S:A. Barcelona 1995.
- CAMPBELL, B.G.: Humankind emerging. Ed. Harper Collins Publishers. London 1992. 6a edición.
- CHALINE, J.; El Cuaternario. Ed. Akal, Madrid 1982
- CHAMPION, T.; GAMBLE, C.; SHENNAN, S.; WHITTLE, A.: Prehistoria de Europa. Ed. Crítica, Barcelona 1988
- COHEN, M.N.: La crisis alimentaria de la Prehistoria. Alianza Universidad, 291. Madrid 1981
- DENNEL, R.: Prehistoria económica de Europa. Ed. Crítica. Barcelona 1987
- DOMINGUEZ, M.: El origen del comportamiento humano. Ed. Tipo,1. Madrid 1994.
- GAMBLE, CL.: Timewalkers: The prehistory of global colonization. Ed. Penguin Books. 1995.
- GARANGER, J.: La Préhistoire dans le monde. Ed. Nouvelle clío. PUF. Paris 1992.
- GRIBBIN, J.; GRIBBIN, M.: Hijos del hielo. Clima y orígenes del hombre. Ed. Pirámide. Madrid 1992.
- GUILAINE, J. (ed). La préhistoire, d'un continent à l'autre. Ed. Larousse. Paris 1986
- JOHANSON, D.; EDEY, M.: El primer antepasado del hombre. Ed. Planeta, Barcelona 1982.
- JONES, S.; MARTIN R.; PILBEAM D. (Eds.): Human Evolution. Cambridge Univ. Press. 1992.
- KLEIN, R.G.: The Human Career. Human biological and cultural origins. Univ. Chicago Press. Chicago 1989.
- LABEYRIE, J.: El hombre y el clima. Ed. Gedisa. Barcelona 1987
- LEAKEY, R.E.: La formación de la humanidad. Ed. Serbal, 1981.
- LEAKEY, R.E.; LEWIN, R.: Los orígenes del hombre. Ed. Aguilar. Madrid 1980.
- LEAKEY, R.E.; LEWIN, R.: Nuestros Orígenes: En busca de lo que nos hace humanos. Ed. Crítica. Serie Mayor. Barcelona 1994.
- LEROI-GOURHAN, A.: Los cazadores del prehistoria. Ed. Argos, 1984
- LEWIN, R.: Evolución Humana. Biblioteca Científica Salvat. Barcelona 1993.
- MOURE, A.; GONZALEZ, M.R.: la expansión de los cazadores. Paleolítico Superior y Mesolítico en el Viejo Mundo. Ed. Síntesis. Colección Historia Universal, 3. Madrid 1992.
- ORIGEN Y EVOLUCION DEL HOMBRE. Catálogo de la exposición. Ministerio de Cultura. Madrid 1984. Editat en català per la Diputació de Barcelona amb el títol ORIGEN I EVOLUCIO DE L'HOMME
- QUEROL, M.A.: De los primeros seres humanos. Ed. Síntesis. Colección Historia Universal, num 2. Madrid 1991.

SABAN, R.: Aux sources du langage articulé. Ed. Masson. Col. Préhistoire. Paris 1993.

SCHICK, K.; TOTH, N.: Making silent stones speak. Human evolution and the dawn of technology. Ed. Touchstone. 1994

SERVICE, E.R.: Los cazadores. Ed. Labor, Barcelona 1973.

SHALINS, M.: La economía de la edad de piedra. Ed. Akal. Madrid 1983. 2a edició.

STRINGER, CH.; GAMBLE, CL.: En busca de los Neandertales. Ed. Crítica. Barcelona 1996.

TESTART, A.: Les chasseurs-cueilleurs ou l'origine des inégalités. Société d'Éthnographie. Paris 1982.

AVALUACIÓ

L'assignatura consta d'una part teòrica i una altra pràctica que s'avaluaran conjuntament mitjançant una prova d'elecció múltiple al final del semestre. Igualment es valorarà tant la participació a classe com les lectures que s'hagi fet sobre la matèria.